

Gebruikersraad voor de Bedrijfseconomische Statistieken (BES)

Verslag van de 28^e vergadering, gehouden op woensdag 29 oktober om 13.00.

1. Welkom en opening

De voorzitter heet iedereen welkom en opent de vergadering. Het EIB heeft zich afgemeld, het CPB heeft voor vervanging gezorgd.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Mededelingen

Stand van zaken StatLine (schriftelijk): overgang naar open source applicatie loopt vertraging op door technische problemen. Hierdoor geen overgang meer in najaar 2025. In overleg met OESD wordt gekeken naar vervolgstappen. Oude StatLine blijft gewoon werken. Zodra meer bekend is, wordt de raad geïnformeerd.

SBI-wijzigingen (schriftelijk): overgang naar nieuwe SBI's is live, KvK is overgegaan, en alle bedrijven zijn meegenomen. Minder reacties dan verwacht, proces goed verlopen. Eerste bestanden van KvK ontvangen, verwerking goed gegaan. Typeermodule is beschikbaar (link in mededelingen). Voor BOVAG was het een lastige wijziging, maar in samenwerking met CBS opgelost. CBS heeft goed ondersteund. SBI is meer dan een statistiek – er zijn ook subsidies en regelingen aan gekoppeld, wat uitdagingen kan geven. Sinds enkele jaren zijn er meer gebruikers van de SBI-codes; berichten over de overgang zijn overwegend positief.

Pilot Benchmarking Bedrijven (mondeling): uitgevoerd bij verschillende brancheverenigingen om behoeften te inventariseren. Vervolgens intern gekeken welke bestaande statistieken al beschikbaar zijn en hoe deze beter kunnen worden benut. Uitkomsten betroffen onder meer de vindbaarheid van data, ontsluiting via StatLine en zichtbaarheid op de website. Er is onderzocht wat mogelijk is door het slim gebruiken, verrijken en beter ontsluiten van bestaande tabellen. Naast laaghangend fruit, zoals het verbeteren van zichtbaarheid en vindbaarheid, zijn ook twee grotere projecten aanbevolen. Deze worden nu intern bekeken om te bepalen of ze kunnen worden opgepakt. Doel is het verbeteren van bedrijvendata en het bieden van meerwaarde voor bedrijven. Wordt vervolgd.

4. staat van het mkb

Toelichting van het onderwerp

De staat van het mkb is door het Comité voor Ondernemerschap geïnitieerd. Het programma loopt sinds 2015 en het belangrijkste product is het Jaarbericht. Onderdeel hiervan zijn MKB-StatLine, met uitgebreide bedrijveninformatie, en de website staatvanhetmkb.nl. Omdat deze website verouderd was, is gezocht naar een nieuw platform om de informatie op een moderne en toegankelijke manier te presenteren. Er is gekozen voor een dashboard.

Het dashboard is de voorgevel van MKB-StatLine en maakt data makkelijk en toegankelijk. Het dashboard is in de zomer 2025 live gegaan en op 15 oktober officieel gelanceerd.

Niet bedoeld als uitputtende database; verdieping vindt plaats op StatLine.

Doel: informatie snel vinden en visueel inzicht bieden.

Opbouw en werking

- Hoofdonderdelen: bedrijven – dynamiek – financiering – conjunctuur – R&D en innovatie
- Per thema zijn meerdere grafieken beschikbaar.
- Gebruikers kunnen startjaar aanpassen, filteren op bedrijfskenmerken (grootte, tak, leeftijd) en de data downloaden als CSV-bestand.
- De data kan online worden getoond, met een infobutton voor toelichting en een link naar MKB-StatLine.

Toelichting en vragen

- Bedrijfstakken zijn nu samengevoegd op 1 of 2 letters.
- Wens om meerdere sectoren te kunnen vergelijken.

- Suggestie voor een tabblad internationalisering (nu niet opgenomen omwille van overzichtelijkheid, maar interessant voor BuZa).
- Bij R&D vervalt de grafiek 'arbeidsjaren besteed aan R&D' en komt een grafiek over het gebruik van AI.
- Kerncijfers: start van het dashboard met de belangrijkste cijfers per thema.

Feedback en discussie

- Algemene indruk: mooi en overzichtelijk dashboard, visueel goed vormgegeven.
- Belangrijke mijlpaal: kerncijfers zijn nu gebundeld en visueel gepresenteerd.
- Aandachtspunt: duidelijk maken dat dit een selectie is van MKB-StatLine; er is veel meer informatie beschikbaar.
- Voorstel om onderaan het dashboard extra links te plaatsen: "Zie ook: andere relevante tabellen".
- Doelgroepen: beleidsmakers, journalisten en geïnteresseerden.
- Voor de achterban: op macro-niveau bruikbaar; voor detailanalyses is meer verdieping gewenst. Dit is wel te vinden op mkb-statline.
- Vergelijking tussen sectoren wordt gezien als waardevolle aanvulling.

5. Nederland handelsland

Bespreking highlights uit Nederland Handelsland 2025 (zie longread: <https://longreads.cbs.nl/nederland-handelsland-2025/voetafdruk-van-de-invoer/>). Thema's: goederenhandel, dienstenhandel, economische weerbaarheid en maatschappelijke voetafdruk.

Goederenhandel

- Daling bij brandstoffen door lagere prijzen, ook bij biobrandstoffen zichtbaar.
- Zonder brandstoffen zou de totale uit- en invoer een stijging van circa 2% laten zien.
- Stijgers: geneesmiddelen en overige fabricaten, vooral in de medische sector.
- Toename export naar de VS, met name in het eerste kwartaal, ondanks hogere tarieven.
- Sectoren die het goed doen: machinebouw, transportmiddelen en voedingsmiddelen.
- Moeilijkere positie voor minerale en brandstoffenindustrie.
- Doorvoer buiten beschouwing gelaten (levert economisch weinig op).

Internationale handel in diensten

- Onder uitvoer van diensten vallen ook uitgaven van buitenlandse toeristen in Nederland (hotel, restaurant, musea).
- Het gaat om transacties tussen ingezetenen en niet-ingezetenen.
- Dienstverlening hoeft niet fysiek de grens over te gaan; export is ook bestedingen van buitenlandse reizigers in Nederland.
- Voorbeeld: optreden van André Rieu in het buitenland is een andere categorie dan reisverkeer.
- Duitsland laat een stijging zien in de export van diensten door Nederland.
- Toegevoegde waarde bij dienstenexport groter dan bij goederen.

Economische context en afhankelijkheden

- Vragen of de huidige ontwikkelingen structureel zijn of tijdelijk.
- Wereldwijde spanningen (zoals handelstarieven tussen VS en China) hebben directe invloed op Nederland.
- Chinese producten worden gedumpt op de Europese markt → oneerlijke concurrentie voor Europese industrie.
- Nederland is goed toegerust, maar blijft kwetsbaar door grote mate van openheid en afhankelijkheid van mondiale ketens.

Maatschappelijke en methodologische ontwikkelingen

- Nieuwe aandacht voor de maatschappelijke voetafdruk van de invoer, zoals ontbossing in Zuid-Amerika door Europese vleesconsumptie.
- CBS werkt aan methoden om deze voetafdruk inzichtelijk te maken en samenhang te presenteren.
- Doorontwikkeling richting:
 - Defleren van goederencijfers.
 - Waar mogelijk harmoniseren van de afbakening van multinationals. Harmonisatie van definities om beter zicht te krijgen op hun bijdrage aan de Nederlandse economie.
 - Combineren van de COEN-enquête met internationale handelsdata.
 - Onderzoek naar rol en ontwikkeling van arbeidsmigranten en taken van Nederlandse werknemers.

Toekomstige projecten 2025/2026

- Besproken prioriteiten:
 - Semicon (halfgeleidersector).
 - Weerbaarheid van bedrijven en exportketens.
 - Kwetsbaarheid van de exportpositie.
 - Betere duiding van economische veiligheid.
- Idee om een dashboard met voetafdrukken te ontwikkelen (bijv. milieu-impact gekoppeld aan importstromen).
- Geopperd: koppeling tussen economische cijfers en geopolitieke indicatoren om risico's beter te monitoren.

Discussiepunten en vragen

- Wat verstaan we onder weerbaarheid? Minder afhankelijkheid van niet-EU-landen zoals China.
- Economische veiligheid: inzicht in kwetsbare ketens en afhankelijkheden.
- Suggestie voor geopolitieke risico-indicator, eventueel real-time via sentimentanalyse (webscraping) om effecten op investeringen en banen te meten.

6. Terugkoppeling evaluatie BES en afspraken

- Inhoudelijk was iedereen tevreden.
- Frequentie: twee keer per jaar een fysieke bijeenkomst.
- Twee keer fysiek wordt als goed ervaren.
- Een tussentijdse update per mail is gewenst als er relevante ontwikkelingen zijn.
- Er kan een 'light versie' worden uitgetest: één keer fysiek, één keer kort digitaal
- Aandachtspunt: verschil tussen informeren (zenden) en ophalen van input (feedback)
- Fysieke bijeenkomsten zijn bedoeld voor feedback.
- Mailupdates dienen voor het delen van informatie (zenden).
- Voorstel: starten met een mail met updates over hoofdonderwerpen, nieuwe ontwikkelingen en organisatorische veranderingen.
- Vraag of er meer samenhang tussen thema's gewenst is:
 - Een deel van de leden vindt dat wenselijk. Anderen waarderen juist de diversiteit van onderwerpen.
- Er wordt een mail gestuurd met oproep aan leden om agendapunten aan te dragen voor verdieping.
- Volgende bijeenkomsten gepland in april en november.

8. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering.